

Oponentský posudek

VOLRÁB, Vladimír. *Eucharistie u raných křesťanů*. Bakalářská práce. HTF UK: Praha, 2009.

Vedoucí práce: ThDr. Jiří Vogel, Th.D.

Oponent: Pavel Kolář, Th.D.

Předložená práce rozvrhuje téma slavení eucharistie u raných křesťanů do tří okruhů. První okruh je zaměřen na mapování podob slavení eucharistie na základě novozákonních a apokryfních knih. Srovnává zejména jednotlivé zprávy o tzv. poslední večeři Páně (synoptická evangelia a 1 Kor 11), Pavlovu reflexi společného stolování v Korintu (zejména Kor 10-11) a charakter společného života křesťanů podle Skutků apoštolských („lámání chleba“). Pozornost je věnována i *Skutkům Tomášovým*.

Jádrem druhého okruhu je raně křesťanský spis *Didaché*, zejména kapitoly 9, 10, 14, které obsahují svébytné modlitby se zřetelným židovským původem a stručné „rubriky“. Spis patří k nejstarším dochovaným křesťanským textům a jím uvedené modlitby mezi liturgiky k nejdiskutovanějším. Třetí okruh je věnován liturgickým pasážím *Apologie* Justina Mučedníka, v nichž se nám dochoval jeden z nejstarších popisů křestní a nedělní bohoslužby nejspíše křesťanů v Římě.

Autor v práci vychází z dnes již známých tezí anglikánského liturgika Gregory Dixe (*The Shape of the Liturgy*), který se snažil prokázat na základě pramenů raného křesťanství univerzalitu základního *ordo* pro slavení eucharistie a jeho základní vývoj (ze 7členného v 4členný řád). Současnou diskusi nad tímto základním a dlouho společně sdíleným východiskem autor zpracovává zejména na základě jemu dostupných studií F. Kunetky (*Eucharistie v křesťanské antice*) a P. F. Bradshaw (*Eucharistic Origins*). Nevyhnu se však ani práci s prameny (v českém překladu). Dané téma i literaturu zpracoval velmi systematicky, s jasně vymezeným cílem, kterého chce dosáhnout. Zvolená literatura mu umožnila dobře zachytit a prezentovat spektrum současných názorů na variabilitu, pluralitu i jednotu slavení eucharistie v raném křesťanství.

Otázka k diskusi a obhajobě

1. Autor věnuje důkladnou pozornost novozákonním zprávám o bohoslužebném životě raných křesťanů (a jejich společnému stolování). Proč k tomuto tématu nevyužil více práce novozákonníků (u nás např. J.B.Souček)? Podobně k židovským pramenům *Didaché* (např. knihy Flusserovy).
2. Z čeho autor usuzuje, že *Didaché* svým výrazem „den Páně“ míní odlišný časový údaj než Sk 20,7, které hovoří o „prvním dnu v týdnu“?
(pozn. Existuje domněnka, že za přenesením bohoslužby ze sobotního večera na nedělní ráno může stát vedle jiných i praxe výročního slavení velikonoce (pašijí) mezi tzv. quartodecimány, kteří v pozdních nočních hodinách slavili hostinu – Talley, Taft).

Autor ve své práci prokázal dobrou orientaci v tématu i schopnost samostatně pracovat s literaturou a prameny. Navrhuji ohodnotit jeho práci známkou **výborně (1)**.

Pavel Kolář